

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

PRESENTASJON AV BUDSJETT 2019 OG ØKONOMIPLAN 2019-2022 Tvedestrand kommune

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

BUDSJETT 2019

HANDLINGSPLAN 2019 – 2022

ØKONOMIPLAN 2019 -2022

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

OM OFFENTLIGGJØRING

OFFENTLIGGJØRING

- Budsjettkommentarene deles ut i papirformat etter presentasjonen
- Spørsmål samles opp til etter presentasjonen
- Budsjettkommentarer og presentasjon legges ut på kommunens hjemmeside i morgen (se under fanen «Politikk» og deretter «Andre møtedokumenter» eller Kommuneplan og styringsdokumenter)

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

OM ARBEIDSDELING, BEHANDLING OG PROSESS

ARBEIDSDELING

- Rådmannen har ikke etter lovverket noen selvstendig innstillingsrett eller plikt til å legge fram budsjett og økonomiplan i balanse
- Vårt økonomireglement sier at rådmannen skal legge fram et balansert forslag til formannskapet
- Deretter har formannskapet det videre ansvaret og innstillingsretten og kommunestyret vedtaksretten

PROSESS – BUDSJETT OG HANDLINGSPLAN

- 28.08.18: Budsjettseminar med formannskapet
- 18.09.18: Kommunestyret vedtar å legge utkast til handlingsplan ut på offentlig ettersyn
- 09.10.18: Budsjettinfo/-dialog, formannskapet
- Sept./okt./nov.: Rådmann og ledergruppa arbeider med budsjettet

BEHANDLING – BUDSJETT OG HANDLINGSPLAN

- 13.11.18: Presentasjon av rådmannens forslag
- 27.11.18: Uttale fra Arbeidsmiljøutvalget
- 27.11.18: Uttale fra Administrasjonsutvalget
- 27.11.18: Formannskapetets behandling og innstilling
- 27.11.18: Utlekking til alminnelig ettersyn
- 11.12.18: Kommunestyrets behandling av både budsjett/økonomiplan og handlingsplan

OM PROSESSEN

- Takk til medarbeidere for innsatsen i budsjettprosessen – det er spesielt krevende når de budsjettmessige utfordringene er så store som nå!!

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

KOMMUNENS OPPDRAG OG MÅL

KOMMUNENS OPPDRAG (mission)

Gi dagens og framtidige innbyggerne tjenester med god kvalitet gjennom god ressursutnyttelse – og å legge til rette for framtidig vekst, utvikling og bærekraft

HOVEDMÅLSETTING

- Være en attraktiv bokommune med Østre Agder/Agder som arbeidsplassregion
- Styrket næringsutvikling med økt antall arbeidsplasser
- En befolkningsutvikling tilnærmet lik landet
- Gode levekår

SENTRALE RAMMER: -Statsbudsjettet

STATSBUDSJETTET FOR 2019

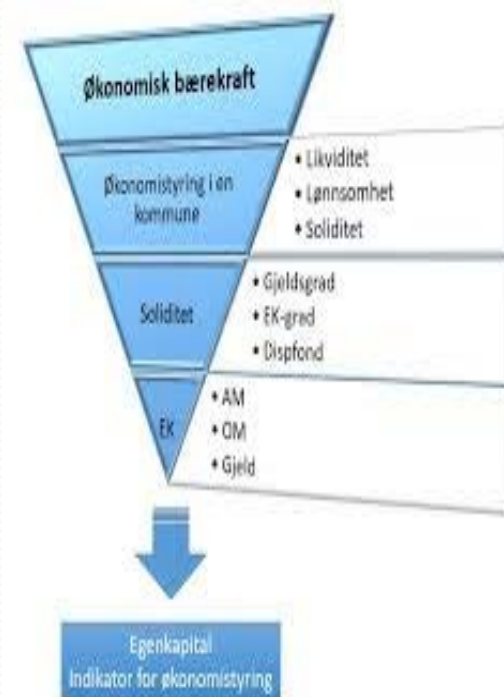

- Vekst i frie inntekter på 2,6 mrd., realvekst 1, 9 mrd. etter justeringer for bl.a. gebyrinntekter og øremerkede tilskudd
- Statlig «bruksanvisning» på bruk av 0,6 mrd. kroner:
 - 200 mill. til opptrapping rusområdet
 - 200 mill. tidlig innsats barnehage og skole
 - 200 mill. til opptrappingsplan habilitering/rehabilitering
- Deflator (samlet lønns- og prisvekst for kommunene) på 2,8 %
- Tvedestrand vekstanslag 2018-20190: 2,1 % mot snitt fylket 2,9 %

ET VIKTIG FOKUS I BUDSJETTARBEIDET

- Økonomisk bærekraft er et viktig fokus!
- Ny kommunelov fra 2020 har fått en innledende generalbestemmelse som slår fast at kommunen skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid
- Rådmannen konstaterer at en nå er et godt stykke fra en sunn økonomisk utvikling, men at det nå er viktig å sørge for at situasjonen ikke ytterligere forverres!

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

UTGANGSPUNKT FOR OG HOVED- UTFORDRINGER I BUDSJETTARBEIDET

UTGANGSPUNKT FOR BUDSJETTARBEIDET

- Arbeidet har hatt utgangspunkt i veivalg kommunestyret allerede har gjort, signaler fra budsjettseminarene, skissene til handlingsplan og ikke minst de faktiske rammevilkår som kommunen må forholde seg til

VANSKELIG BALANSEANG

- Budsjettforslaget viser tydelig at balansegangen mellom det å både følge opp «Utviklingsalternativet» og samtidig møte alle driftsutfordringer har blitt betydelig vanskeligere enn hva gjeldende økonomiplan skisserte!

FRA FJORÅRETS BUDSJETTKOMMENTARER:

- «Opplegget i perioden kan ikke være «hugget i stein»!
Endres rammevilkår og forutsetninger i særlig grad må en være villig til å utsette eller skrinlegge planlagte investeringer eller driftstiltak som ikke har kommet til «the point of no return»!»

UTGANGSPUNKT FOR BUDSJETTARBEIDET

- På denne bakgrunnen er rådmannens forslag basert på «Utviklingsalternativ 2» fra utkast til handlingsplan – men med mer omfattende tiltak for å komme i balanse

UTGANGSPUNKT FOR BUDSJETTARBEIDET

- Budsjettprosesser i kommunen er normalt utfordrende - men i år var balansen betydelig vanskeligere å oppnå enn tidligere!!
- Dette gjorde også selve arbeidet mer omfattende – og vi er så vidt ferdig....

HOVEDUTFORDRINGER

- Den økonomiske utviklingen i perioden kan innebære den største utfordringen for kommunen på lang tid
- Denne utviklingen har kommet raskere og med større tyngde enn hva noen har forutsett

HVA SKJER, HVORFOR BLIR UTFORDRINGENE STØRRE

- Å videreføre dagens drift og allerede fattede vedtak inn i 2019 og videre i perioden koster alene ca. 20 mill. kroner mer enn opprinnelig budsjettet for 2018
- I tillegg vet vi at vi senere i perioden får betydelig økte driftskostnader på flere felt og gjeldsbelastningen øker kraftig!

BAKGRUNNSBILDE (økonomiske utfordringer)

- Noen få eksempler på endring fra 2018 til 2019:
 - Ny pedagognorm i barnehagene, søskenmoderasjon mv.
 - Økt ramme OR, 4 nye årsverk, betalt spisepause sykehjem mv.
 - Økt ramme OE, 1,4 årsverk, nye regler avlastningshjem mv.
 - Interkommunale ordninger i Østre Agder, ny finansieringsmodell (sekretariat mv, KØH, fysioterapi, legevakt, krisesenter, personvernombud)
 - Nytt interkomm. tilbud, øyeblikkelig hjelp rus/psykiatri (lovpålagt)
 - Økt strømuttergifter
 - Økte utgifter barnevern
 - For nærmere detaljer; se budsjettkommentarene

Endringer fra budsjett 2018 til budsjett 2019 - Hovedtrekkene

Tekst	Endring nom. kr.
Frie inntekter (skatt og rammeoverføringer) - Økning inntekt	9 111 000
Eiendomsskatt - Økning inntekt opp fra 3 til 4 0/00	6 000 000
Andre generelle statstilskudd ekskl. flyktninger - Reduksjon inntekt	-563 000
Andre generelle statstilskudd bosetning av flyktninger og asylmottak - Reduksjon inntekt	-4 060 000
Utbytte Agder Energi AS - Redusert inntekt	-100 000
Renter og avdrag (netto finansutgifter) ekskl. nye investeringer fra 2019 - Økning nettoutgift	-5 239 000
Dekning av underskudd	0
Netto bundne avsetninger - Reduksjon netto bruk	-66 000
Sum disponibelt til enhetene i 2019 (tjenesteproduksjonen)	5 083 000
Disponert slik:	
Lønnsoppgjør i 2019 inkl. sosiale utgifter - Økning utgift med årslønnsvekst på 3,2 %	-7 700 000
Videreføring av vedtatt tjenestenivået fra 2018 - Økning utgift (inkl. prisjusteringer og pensjon)	-12 303 000
Sum disponibelt til nye tiltak i 2019 - Reduksjon	-14 920 000
Renter og avdrag (netto finansutgifter) nye investeringer - Økning utgift	-585 000
Netto frie avsetninger - Reduksjon i netto avsetning	11 836 000
Sum tiltak som øker enhetenes samlede rammer (netto driftsutgifter) m.m.	-3 669 000
Sum netto endringer i enhetenes samlede rammer - Reduksjon	-3 669 000
Sum balanse	0

HOVEDUTFORDRINGER- HVA GJØR VI NÅ?

- Kommunen må gjennom en enda mer omfattende omstilling enn tidligere skissert
- Investeringsnivået må reduseres, pr. nå er det etter rådmannens vurdering ikke økonomisk bærekraft til å gjennomføre så store tiltak så raskt som gjeldende økonomiplan legger opp til!

HOVEDUTFORDRINGER- HVA GJØR VI NÅ?

- Utviklingsalternativ 2 med flere tiltak i driften enn skissert i utkast til handlingsplan
- Videre, følgende endringer enn i utkastet:
 - Ingen avsetning til buffer- og disposisjonsfond i perioden utover et mindre beløp i 2022. Moderat bruk av disposisjonsfond i 2019 og 2020 som er overgangsordning.
 - Ikke innføre ekstra reduksjonssats for utskrevet eiendomsskatt til fritidseiendommer i planperioden.
 - Strukturelle endringer i skolestrukturen som gir vesentlig reduserte driftsutgifter; konkretisert til å legge ned en grendebarneskole i slutten av planperioden.

HOVEDUTFORDRINGER- HVA GJØR VI NÅ?

1) «Time-out» – vi må litt i tenkeboksen for å finne ut hvordan vi må agere videre (gjelder både drift og investering)

HOVEDUTFORDRINGER- HVA GJØR VI NÅ?

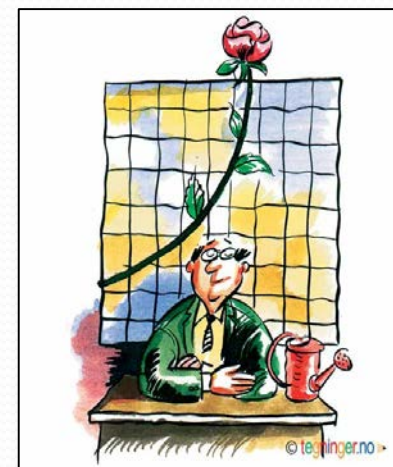
2) Deretter må vi faktisk omstille og få nok effekt av omstillingene – dette er en særdeles krevende oppgave både politisk og administrativt!

HOVEDUTFORDRINGER- HVA GJØR VI NÅ?

3) Perspektivet må være at vi må skaffe oss økonomisk bærekraft både til å opprettholde lovpålagt tjeneste-produksjon på et forsvarlig nivå og til å gjennomføre nødvendige små og store investeringer. For etter oss kan ikke «syndefloden bare komme»!

AVBLÅSES NÅ I REALITETEN «UTVIKLINGS-ALTERNATIVET»?

- Svaret er NEI! Vesentlige deler av «Utviklingsalternativet» er i gang og stoppes ikke opp i perioden!
- Prosjektene på Mjåvann, Grendstøl (inkl. infrastruktur) og kjøp av gamle videregående skole utgjør en historisk stor satsing med **ca. 320 mill.** kroner i brutto kostnader i 2017-2020!
- Denne satsingen tilsvarer mer enn den *samlede* investeringsgjelden kommunen hadde i 2016!

AVBLÅSES NÅ I REALITETEN «UTVIKLINGS-ALTERNATIVET»?

- Og i tillegg er det *allerede* gjennomført en stor satsing på sentrumsutvikling toppet med «Vakre veier pris»!

HVA SLAGS DRIFTS- TILTAK SOM FORESLÅS I PERIODEN

Ansvar 210 Rådmann og politiske styringsorganer	Budsjett	Økonomiplan		
(2019-2022: 2019-priser, hele 1 000 kroner)	2019	2020	2021	2022
Rådgiverstilling – Økt lønnsbelastning driftsbudsjettet	0	90	180	270
Politisk organisering, effektivisering		-50	-50	-50
Provisjonsinntekter på 2 % - salg av næringstomter	-100	-100	-100	-100
Halleie til idrettslag, Lyngmyrhallen, tilskudd tas bort	-125	-125	-125	-125
Tilskudd til festivalarrangører tas bort; Kystkulturuka, Skjærgårds og TRK	-99	-99	-99	-99
Opplevelsessenter Gjeving, Raet nasjonalpark, halvering tilskudd	-50	-50	-50	-50
Sum	-374	-334	-244	-154

Ansvar 215 Administrativ støtteenhet (2019-2022: 2019-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett	Økonomiplan		
	2019	2020	2021	2022
Fellesutgifter digitalisering, nettogevinst	-65	-65	-65	-65
Reduksjon 0,5 årsverk - effektivisering/digitalisering - felles kemnerkontor, nettogevinst	-65	-65	-75	-75
Redusert 0,2 årsverk servicesenteret, redusert åpningstid ekspedisjon og sentralbord	-60	-115	-115	-115
Sum	-190	-245	-255	-255

Ansvar 229 Tvedestrandskolen (2019-2022: 2019-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett	Økonomiplan		
	2019	2020	2021	2022
Fremmedspråklige, redusert behov, pga. reduserte vedtak. Ned fra 1,8 til 1,4 mill. kroner	-400	-400	-400	-400
Spesialundervisning, gradvis overføring til tilpasset opplæring (TPO) og tidlig innsats	-450	-1 200	-1 200	-1 200
Sum	-850	-1 600	-1 600	-1 600

Ansvar 230 Barnehageenheten	Budsjett	Økonomiplan			
(2019-2022: 2019-priser, hele 1 000 kroner)	2019	2020	2021	2022	
Pedagognorm - effektiviseringstiltak i enheten	-400	-400	-400	-400	
Færre barn private barnehager	-100	-200	-200	-200	
Sum	-500	-600	-600	-600	

Ansvar 240 Plan, miljø og eiendom	Budsjett	Økonomiplan		
(2019-2022: 2019-priser, hele 1 000 kroner)	2019	2020	2021	2022
Nytt idrettsanlegg, Mjåvann, driftsutgifter		2 450	4 900	4 900
Nytt idrettsanlegg, Mjåvann, driftsinntekter		-2 450	-5 880	-5 880
Driftsutgifter etter kjøp av videregående skole på Lyngmyr		300	500	500
Boliger til utviklingshemmede, driftsutgifter			100	200
Boliger til utviklingshemmede, leieinntekter			-250	-750
Reguleringsplan for ny barneskole	50			
Reguleringsplan for ny barnehage	50			
Lyngør ny reguleringsplan (pga. bygge- og deleforbud)		300		
Kommunedelplan kystsonen, revidering		100		
Flomsikringstiltak plan	100			
Lyngmyrhallen - driftsbudsjett etter overtakelse	700	500	100	100
Lyngmyrhallen - driftsbudsjett etter overtakelse, leieinntekt fra fylkeskommunen fram til 1.7.2020	-800	-400	0	0
Prosjektavdelingen - økt lønnsbelastning driftsbudsjett	323	1 091	1 352	1 682
Sum	423	1 891	822	752

Ansvar 245 Teknisk drift (2019-2022: 2019-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett		Økonomiplan	
	2019	2020	2021	2022
Teknisk beredskapsvakt, effektivisering	-100	-100	-100	-100
Drift ny pumpestasjon Bydalen	30	30	30	30
Drift nytt garasjeanlegg vann			25	50
Drift nytt garasjeanlegg avløp			35	70
Parkeringsvakt, leie av vakt fra Arendal kommune, 20%, primært sommer	140	140	140	140
Inndekning, økte parkeringsavgiftsinntekter	-70	-70	-70	-70
Inndekning (Overføre 10 % vakant stilling fra Skjærgårdstjenesten)	-70	-70	-70	-70
Rehabiliteringsplan vann	600	600	600	600
Rehabiliteringsplan avløp	600	600	600	600
Prosjektavdelingen - økt lønnsbelastning driftsbudsjett	85	299	512	512
Endring avgiftsnivå vann, økt fra 2.870 til 3.900 kr. fra 2020		-3 010	-3 050	-3 090
Endring avgiftsnivå avløp, redusert fra 5.280 til 4.210 kr. fra 2020		3 830	3 890	3 940
Feieavgift, øke fra 250 til 290 kr. fra 2020		-125	-125	-125
Sum	1 215	2 124	2 417	2 487

Ansvar 250 Omsorg og rehabilitering (2019-2022: 2019-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett	Økonomiplan		
	2019	2020	2021	2022
Inventar og utstyr	100			
Systemansvarlig Profil pasientsystem flere enheter 0,5 årsverk	350	350	350	350
Hjelpemiddelsutstyr - leasing	60	60	60	60
Sum	510	410	410	410

Ansvar 255 Oppfølgingsenheten (2018-2021: 2018-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	
Bemanning samlokaliserte nye boliger, 5-6 årsverk, fra 1.9.21. Nettoutgift			1 300	4 000	
Særlig ressurskrevende tjenester, overføring fra spesialisthelsetjenesten	100	300	1 000	1 500	
Økt avlastning i påvente av nye boliger; 0,4 årsverk fra 1.1.19	350	350	200		
Sum	450	650	2 500	5 500	

Ansvar 260 Familiehuset - Ressurssenter for barn og unge (2019-2022: 2019-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett	Økonomiplan		
	2019	2020	2021	2022
Husleie Mekkeklubben	58			
Økning helsestasjon, inkl jordmor, 0,1 årsverk, fra 1.4.19	75	100	100	100
Ny privat fastlegehjemmel Tvedestrand legesenter 100% fra 1.5.20		150	150	150
Rådgiver koordinerende funksjon dekkes av enhetsleder		-236	-236	-236
Sum	133	14	14	14

Ansvar 265 NAV	Budsjett	Økonomiplan			
(2019-2022: 2019-priser, hele 1 000 kroner)	2019	2020	2021	2022	
Sosialhjelp, redusert totalnivå		-500	-500	-500	
Flyktningetjenesten, reduksjon med 1 årsverk fra 2020, pga. lavere bosetting		-620	-620	-620	
Mottak av 10 flyktninger pr år f.o.m 2019:					
- Introduksjonsstønad, 10 nye pr år	996	2988	3984	2988	
- Bosettingsutgifter	500	500	500	500	
- Sosialhjelp	200	400	600	800	
- Adminstrasjonsutgifter voksenopplæring, netto	168	504	671	-71	
- Reiseutgifter voksenopplæring	50	100	150	150	
Sum	1 914	3 372	4 785	3 247	

Ansvar 275 Kirker og tros- og livssynssamfunn (2019-2022: 2019-priser, hele 1 000 kroner)	Budsjett	Økonomiplan		
	2019	2020	2021	2022
Tilskudd til ungdomsprest	50	50	50	50
Sum	50	50	50	50

**Ansvar 280 Tilleggsbevilgninger,
lønnsoppgj. og premieavvik****Budsjett****Økonomiplan**

(2019-2022: 2019-priser, hele 1 000 kroner)

2019**2020****2021****2022**Utviklings- og omstillingsprosjekt -
Organisasjons- og arbeidsflytgjennomgang

-3000

-4500

-4500

Omstillingsmidler

300

Ansettelsesstopp – Forlengelse

-1800

-1800

-1800

-1800

Redusert service- og tjenestenivå

-500

-1000

-1500

-2000

Gevinstrealisering – Nye IKT-systemer m.m.

-250

-1000

-1500

-2000

Prosjektavdelingen – Nedjustering

-650

-1200

-1200

Manglende prisomregning av andre
driftsutgifter på enhetenes budsjetter

-1500

-1500

-1500

-1500

Byggelånsrenter på investeringsprosjekt

-2500

-2300

Grendebarneskoler – Redusert antall –
Skolestrukturendringer

-1500

-3000

Ny psykologstilling i kommunen (lovkrav)

200

300

300

Kommunestyrets tilleggsbevilgningspost

-150

-150

-150

-150

Felles kompetansemidler

-50

-50

-50

-50

Sum

-6 450

-11 250

-13 400

-15 900

ÅRSVERK- SAMLET KONSEKVENNS

På den ene siden:

- Samlet reduksjon i perioden: Ca. 20 årsverk
(gjeldende økonomiplan: Ca. 7 årsverk)

På den andre siden:

- Økning i årsverk i perioden: Ca. 10 årsverk eks. nye årsverk til ny ressurskrevende bruker og økninger som har skjedd i 2018 (det må med andre ord en omprioritering til)

ÅRSVERK- SAMLET KONSEKVENNS

- Reduksjoner i bemanningen som følge av alle tiltakene har en som klar målsetting skal skje gjennom:
 - Naturlig avgang
 - Turnover
 - Omstillinger og evt. omplasseringer

OPPSUMMERING DRIFTSTILTAKENE

Lystelig? Dette blir ikke en enkel «walk in the park»! Men, en en må forholde seg til realitetene, brette opp ermene, og faktisk få gjennomført nødvendig omstilling

Dette må nå bli et hovedfokus både politisk og administrativt, og det vil dermed gi klare føringer på prioritering i de nærmeste årene

HVORDAN BLIR BILDET HVIS NY BARNESKOLE OG BARNEHAGE REALISERES I PERIODEN?

KONSEKVENSER MED NY BARNESKOLE, ALT. 0

Alternativ o (i 1 000 kroner)	Forutsetn.	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antall elever, om lag	350						
Antall kvm. bruttoareal	4 700						
Kostnadsramme i 2019-priser, inkl. mva	210 000						
Kostnadsramme inkl. mva., fordelt på år		14 600	5 000	14 900	110 300	65 200	
Låneopptak fordelt på år		12 000	4 000	12 000	88 800	52 500	
Avdrag på lån tatt opp i 2019-2022			0	130	530	3 490	5 240
Renter på lån tatt opp i 2019-2022			30	210	1 130	3 470	4 520
Sum renter og avdrag			30	340	1 660	6 960	9 760

KONSEKVENSER MED NY BARNESKOLE, ALT. 1

Alternativ 1 (i 1 000 kroner)	Forutsetn.	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antall elever, om lag	400						
Antall kvm. bruttoareal	5 200						
Kostnadsramme i 2019-priser, inkl. mva	223 000						
Kostnadsramme inkl. mva., fordelt på år		14 600	5 000	14 900	119 400	69 100	
Låneopptak fordelt på år		12 000	4 000	12 000	96 000	55 600	
Avdrag lån tatt opp i 2019-2022			0	130	530	3 730	5 590
Renter lån tatt opp i 2019-2022			30	210	1 190	3 700	4 810
Sum renter og avdrag			30	340	1 720	7 430	10 400

KONSEKVENSER MED NY BARNESKOLE, ALT. 2

Alternativ 2 (beløp i 1 000 kroner)	Forutsetn.	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antall elever, om lag	525						
Antall kvm. bruttoareal	6 600						
Kostnadsramme i 2019-priser, inkl. mva	272 000						
Kostnadsramme inkl. mva., fordelt på år		14 600	5 000	17 400	148 500	86 500	
Låneopptak fordelt på år		12 000	4 000	14 000	119 400	69 500	
Avdrag lån tatt opp i 2019-2022			0	130	600	4 580	6 900
Renter lån tatt opp i 2019-2022			30	220	1 420	4 550	5 940
Sum renter og avdrag			30	350	2 020	9 130	12 840

KONSEKVENSER MED NY BARNEHAGE

- Forutsetninger:
 - Brutto kostnad 58 mill. kr
- Økte kapitalutgifter: Ca. 2,9 mill. kr. pr. år
 - Evt. driftsinnsparinger ved ny barnehage, 1-1,5 mill. kr
- Netto økt kostnad: 1,4 – 1,9 mill. kr

AVSETTING TIL OG BRUK AV FOND

BUFFER OG UTVIKLINGSFOND – AVSETTING OG BRUK I PERIODEN

	2019	2020	2021	2022
Avsetning økonomisk buffer	0	0	0	600
Avsetning utviklingsfond	0	0	0	0
Total avsetting i perioden	0	0	0	600
Bruk av disposisjonsfond	1 800	1 600	0	0
Total bruk i perioden	1 800	1 600	0	0

- Dette er et tydelig «sykdomstegn» som indikerer hvor mye mer presset kommunens økonomi er i ferd med å bli!
- 2019: Fondssituasjonen forverres med 12,3 mill. kroner i forhold til det som var skissert i gjeldende økonomiplan

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

EIENDOMSSKATT

EIENDOMSSKATT - NIVÅ

- Sats i 2018: 3 0/00 som beregnes til kr. 18 mill.
-Fritak for nye boliger bygd siste to år
- Sats i 2019/2020: 4 0/00 som beregnes til kr. 24 mill. i inntekter
-Fritak for nye boliger bygd siste to år
-Ingen hytterabatt
- Sats fra 2021: 4,5 0/00 som er beregnes til kr. 27 mill. i inntekter
-Fritak for nye boliger bygd siste to år
-Ingen hytterabatt
- Det kan bli endring i opplegget pga. forslag om endret regelverk

EIENDOMSSKATT – HVA BRUKES DEN TIL?

- Bruken av eiendomsskatten i økonomiplanperioden 2019-2022 vil fordele seg på følgende områder:
 - Renter og avdrag på alle investeringer utover vann- og avløpssektoren.
 - Driftsutgiftsøkning som følge av nye investeringer ekskl. VA-sektoren.
 - Driften av eiendomsskattekontoret.
 - Økning av minimumsavdrag som ble gjort med virkning fra 2018.
 - Avsetninger til buffer- og disposisjonsfond (i liten grad)
 - Ordinær drift, som følge av en svært vanskelig økonomisk situasjon.

TVEDESTRAND KOMMUNE

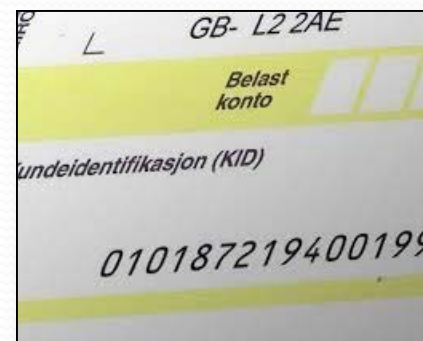
Aktiv hverdag - trygg framtid

AVGIFTS- OG BETALINGSSATSER

AVGIFTSSATSER 2019 →

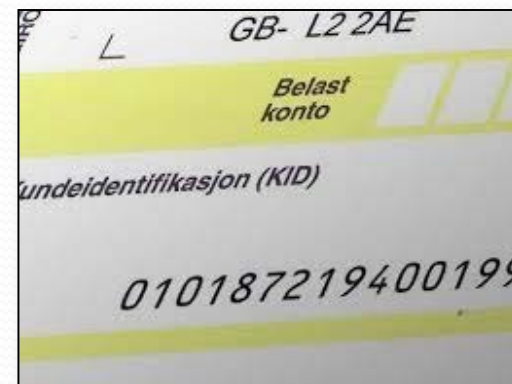
- Vann/kloakk/feiing 2019:
 - Står uendret på kr. 10 500,- inkl. mva. i 2019, dvs. realnedgang
- Vann/kloakk/feiing fra 2020: →
 - Vannavgiften økes med kr. 1030,-
 - Feieavgiften økes med kr. 40,-
 - Kloakkavgiften reduseres med kr. 1070,-
- Samlet avgift fra 2020: →
 - Fortsatt på kr. 10 500,-, dvs. realnedgang
- Oppgang kloakkavgift fra 2023?

AVGIFTSATSER 2019 ➡

- Renovasjons- og slamavgiften i 2018:
 - Renovasjonsavgift normal-abonnement reduseres med kr. 100,- (3,3%) til kr. 2 930,- + mva. (kr. 3 662,- inkl. mva)
 - Slamavgift (avskiller) uendret på kr. 1 350,- inkl. mva. (realnedgang, ikke økt siden 2012)

BETALINGSSATSER 2019 (ikke uttømmende)

- Foreldrebetalingen barnehager ihht. statlige makssatser (pr. mnd kr. 2 990,- fra 01.01 og 3 040,- fra 01.08)
- Uendrede SFO-satser
- Uendrede parkerings- og gebyrsatser
- Byggesaksgebyrer økes, kommer som egen sak
- Andre betalingssatser uendret eller prisjustert

INVESTERINGER

Fremdeles ekspansivt investeringsnivå innen prioriterte områder

INVESTERINGER - 2019 -2022- ikke uttømmende oversikt

– viser tiltak over 1 mill. og perioden tiltaket skal gjøres:

- Mjåvann – idrettsanlegg og infrastruktur (2019-2020)
- Grendstøl - næringsareal og infrastruktur (2019-2021)
- Brannstasjonen – garderober (2019)
- Kjøp av gamle vidg. skole inkl. tomt (2020)
- Nye boliger for utviklingshemmede (2019-2021)
- Nye vinduer Lyngmyr skole (2022)
- Aktiv rast – kommunal andel (2021)
- Kjøp av Lyngmyrhallen (2019)
- Ventilasjonsanlegg – kommunehuset (2019)
- Brygge Hauketangen (2019 – under 1. mill.)

INVESTERINGER - 2019 -2022- ikke uttømmende oversikt – viser tiltak over 1 mill. og perioden tiltaket skal gjøres:

- Infrastruktur (VA) Genistreken (2018-2019)
- Infrastruktur (VA) Bakkevei-Tangen (2019-2020)
- Høydebasseng Nesgrenda (2022)
- Bydalen pumpestasjon (2019)
- Grønlandsveien – vann og avløp (2021-2022)
- Rehabiliteringsplan vann og avløp (2020-2022)
- Renseanlegget - garasje, lager mv (2020-2021)
- Nye motorer Terna – skjærgårdstjenesten (2019)
- Velferdsteknologi (2019-2022)
- Holt kirke reparasjon av tak (2019-2021)

INVESTERINGER 2019 - 2022

- De største investeringene er:
 - Idrettsanlegget på Mjåvann
 - Næringsområder Grendstøl
 - Nye boliger utviklingshemmede
 - Infrastruktur tilknyttet til disse utbyggingene

INVESTERINGER 2019 - 2022

- Største endringene i forhold til gjeldende økonomiplan:
 - Ny barneskole i sentrum er ikke med i perioden
 - Ny barnehage på Bronsbu er ikke med i perioden
 - Fjernvarmeanlegg er ikke med i perioden
 - Overrislingsanlegg kirker er ikke med, reparasjon av tak og nye varmeovner er gitt høyere prioritert (i samråd med kirkevergen)
- Noen foreslåtte nye tiltak fra enhetene er ikke med – eller er plassert lenger ut i perioden

INVESTERINGSNIVÅ I PERIODEN

- Samlet investeringsnivå (brutto) for økonomiplanperioden 2019-2022:

Investeringer på 285,5 mill. kroner

INVESTERINGER 2019 – 2022 - finansiering

Finansiering	2019	2020	2021	2022	Totalt
Tilskudd (spillemidler mv.)	800	5000	20 600	10 000	36 400
Salgsinntekter (tomter mv.)	7 750	7 500	5 000	5 000	25 250
Mva. kompensasjon (netto)	21 903	11 477	4 860	340	38 580
Låneopptak	119 797	62 876	7 640	3 410	193 723

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

LÅNEGJELD

LÅNEGJELD - forutsetninger

Rentebane Flytende rente	2019	2020	2021	2022
I %	2,10 %	2,50 %	3,00 %	3,00 %
Fastrentelån beregnet ut fra avtalt rentesats				

Avdragstid Nye lån	2019	2020	2021	2022
Snitt:	35 år	35 år	30 år	30 år
Nye låneopptak: $\frac{1}{4}$ belastning første året				

LÅNEGJELD - UTVIKLING OVER TID

Samlet lånegjeld	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lånegjeld pr. 31.12, mill.	418,6	565,3	669,3	726,4	725,6	719,4
Lånegjeld pr. innbygger, kroner	68 782	92 703	109 751	119 117	118 983	117 965

Brutto lånegjeld på 719,4 million kroner!

LÅNEGJELD - UTVIKLING OVER TID

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Investeringslån:						
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	325,5	448,4	531,6	569,0	549,2	525,0
Lånegjeld pr. innbygger, hele kroner	53 482	73 531	87 184	93 303	90 069	86 100
Formidlingslån:						
Lånegjeld pr. 31.12., mill. kroner	93,1	116,9	137,6	157,4	176,3	194,3
Lånegjeld pr. innbygger, kroner	15 300	19 173	22 567	25 814	28 914	31 865

LÅNEGJELD - SAMLET ØKNING I PERIODEN

- Samlet gjeld øker med **154** millioner kroner i perioden
- Fordeling:
 - Investeringslån: 76,6 millioner kroner
 - Formidlingslån: 77,4 millioner kroner

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

DRIFTSRESULTATER

NETTO-DRIFTSRESULTATER I PERIODEN

(statlig anbefaling = + 1,75 %)

	2019	2020	2021	2022
I mill. kr.	-3,2	-4,4	-2,7	-2,0
I %	-0,5 %	-0,8 %	-0,5 %	-0,3 %

- Negativt netto driftsresultat viser tydelig situasjonen kommunen står overfor – her brukes det både ubundne og bundne driftsfond (VA)

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

RISIKOELEMENTER

RISIKOELEMENT (ikke uttømmende)

- Skatteinngang og rammetilskudd
- Eiendomsskatt, endret regelverk?
- Renteutvikling
- Utbytte Agder Energi (ny avtale)
- Lønns- og pensjonskostnader
- Presset drift
- Omstillingstiltak
- Antall ressurskrevende brukere, barnevern, spes. undervisning, barnehagebehov
- Sosialhjelpsutvikling
- Bosetting av flyktninger
- Tilsyn og pålegg
- Uforutsette hendelser

RISIKOELEMENT

- Usikkerhetsmomentene vurderes samlet til å være klart større enn i tidligere budsjett og økonomiplaner!

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

AVSLUTTENDE ORD

VI SKAL BRUKE MYE PENGER!!

- Kommunen skal i 2019 og resten av økonomi-planperioden yte tjenester for store beløp – kommunen skal i 2019 «omsette» for nærmere 580 mill. kr!
- Grunnfjellet i de kommunale tjenestene opprettholdes
- «Lykkelig er den som ikke sørger over hva han mangler, men gleder seg over det han har» (Demokrit)

OG VI MÅ IKKE GLEMME AT:

- FN i år igjen har kåret Norge til verdens beste land å bo i!

NÅ OVERLATES STAFETTPINNEN TIL DET POLITISKE NIVÅ

- Skal noe endres og hvordan omprioriteres/inndeckes det i så fall?
- Etter vedtak blir dette kommunestyrets budsjett og økonomiplan

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

Tilslutt, synes du budsjettene er
kompliserte og vanskelig å få
oversikt på?
Du er ikke alene.....

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

«Det er helt klart et budsjett. Det er
fullt av tall her»

Tidl. president George W. Bush

TVEDESTRAND KOMMUNE

Aktiv hverdag - trygg framtid

Foto Stein Harald Øigård, Agderposten